

Jelentem Jelen

Sultz Sándor interjúja a novelláskötet válogatóival

Jelen! Kortárs ifjúsági novellák
Móra-JAK, 2016, 160 oldal, 2499 Ft

Dávid Ádám (a Móra Könyvkiadó szerkesztője) és Gaborják Ádám (a JAK elnöke) ötletének köszönhetően fontos irodalmi pályázat, majd izgalmas antológia született Jelen! címmel. A pályázat céljáról és eredményéről a kötet előszavából idézünk: *„Mit jelent számodra a jelen? Az iskolai névsorolvasást? Azt, ami itt és most történik veled? A kedvenc romkocsmádat? Vagy valami egészen mást?” Ezekkel a zavarba ejtő kérdésekkel szólítottuk meg a kötet szerzőinek többségét, amikor meghirdettük a Jelen! ifjúsági novelláíró pályázatot. Fontosnak tartottuk, hogy a többkötetes harmincasok mellett megszólalási lehetőséget kapjanak pályakezdő huszonévesek is. A pályázat első három helyezettje (Nagy Ildikó Noémi, Molnár T. Eszter, Falussy Móric) mellett olyan szerzőket is beválogattunk a kötetbe, akikre továbbra is mindenképp érdemes figyelni (Acsai Roland, Béres Tamás, Garaczi Zoltán, Gáspár-Singer Anna, Magyar-Nagy Mariann, Majoros Nóra, Sulyok Rozi, Véssey Miklós). A pályázati kiírás szellemében megkerestünk további hat ismert szerzőt (Bencsik Orsolya, Dragomán György, Kalapos Éva Veronika, Krusovszky Dénes, Mán-Várhegyi Réka, Potozky László), hogy egy-egy korábban megjelent szövegük szintén bekerülhessen az antológiába. Így alakult ki a végleges névsor.*

A kötetben szereplő tizenhét írás alapján hogyan jellemezhető a Jelen! generációja?

Gaborják Ádám: A tizenhét szerző és szöveg azért elég különböző, nehezen lehetne egy generációként beszélni róluk.

Dávid Ádám: Miközben a pályakezdő és befutott írók friss hangon megszó-

láló szövegeiből mégis kirajzolódik a mai kamaszok ellentmondásos, de annál izgalmasabb világa. Szinte minden novellában előkerülnek próbára tett barátságok meg szövevényes szerelmi ügyek, iskolai szívások, a dögunalmas tanévnyitótól a kabát-szaggató zsillett-pengén át az igazságtalan kirúgásig. De olvashatunk haj-

nalig tartó táncos, drogozós bulikról és zűrös családi viszonyokról is.

G. Á.: Nyilván – mint minden jó irodalmi alkotás – ezek az írások alapvetően a szeretetről és a halálról szólnak. Nekem az volt különösen érdekes, hogy a hétköznapi tragédiák és elfojtások milyen sokféleképpen jelennek meg. Az igazi horror az iskolában és a családban zajlik.

Miként kerülnek elő a novellákban bizonyos határszituációk (halál, bűn, kudarc, elmúlás)?

G. Á.: Leginkább a hétköznapi helyzetekben. Például a szülők elvesztésében és az azt követő gyász munkában, ahogy azt Béres Tamás vagy Véssey Miklós írásában láthatjuk. Alapvetően ez a realiztikusság jellemző a kötet egészére. Szerintem nem az a kérdés, hogy nyomasztó-e az a világ, inkább azt kéne átgondolni, hogy miért. A novellák érzékenyen mondanak is valamit erre a problémafelvetésre, de az igazi választ az olvasónak kell megadnia.

D. Á.: Ezek a határhelyzetek áttételesen kerülnek bele a novellákba, és amit a tizenéves hősök kudarcként

élnék meg, felnőtt fejjel olvasva nem feltétlenül tűnnek akkora tragédiának. Egyébként a Jelen! Facebook-oldalán körinterjú készül a szerzőkkel, és beszámolnak legkínosabb kamaszkori élményükről. Izgalmasan egészítik ki a kötetben ábrázolt kudarcélményeket. Az elmúlás nosztalgikus megidézése pedig Majoros Nóránál a legmarkánsabb egy kamaszlány és idős rokona különös párbeszédében.

Olyan műfajú írások (sci-fi, fantasy) nem is érkeztek a pályázatra, amelyek direkt elfordulnak a hétköznapi „realizmusától”?

G. Á.: A zsánerműfajok ezúttal kimaradtak, bár ezt azért maga a felhívás is így pozícionálta. Az említettek inkább a hétköznapiaktól elforduló eszképzizmus műfajai, és allegorikusan szoktak ezekről a problémákról beszélni. A kortárs ifjúsági regényekre egyébként jellemző a „realizmus”, így annyira nem lepett meg, hogy itt is dominált. Talán Acsai Roland szövege mozog leginkább a valóság és a fantázia határán. A novellák visszaadják, hogy a legnagyobb „szörny” az emberben lakozik.

Talán sose volt a jövő bizonytalanabb, mint mostanság. Milyen látelket adnak az írások a párvalasztás, a kiüresedő barátságok, a csonka családok kérdéséről?

D. Á.: A Jelen! egyik legnagyobb erőssége, hogy kendőzetlen őszinteséggel járja körül ezeket a témákat. A szerzők többsége érezhetően saját élményanyagból indul ki, de érzékenyen reagál a mai tizenéveseket érintő nehézségekre is: a párkeresés leginkább online zajlik, a barátságok sokszor nem állják ki az idő próbáját és szinte minden bemutatott család hétköznapijai tele vannak elhallgatás-

sal, hazugságokkal. De valamennyi szövegben búvópatakként fel-felbukkan a humánus és a humor is. Ebben a sokszólamú válogatásban minden kamasz vagy felnőtt olvasó megtalálhatja az őt személyesen (meg)érintő problémát.

Dávid Ádám

Gaborják Ádám

G. Á.: A férfi és női elbeszélőket és nézőpontokat (direkt nem szerzőről beszélünk) is mindenképpen érdemes összevetni. Ezek más-más problémaszegleteit mutatják a világnak. Gáspár-Singer Anna vagy Mán-Várhegyi Réka szövege például a test szempontjából szimbolikus területen, a strandon játszódnak, és sokat elárul szülőik és gyermekek, fiúk és lányok viszonyáról.

Mintha a világháló és annak használata lenne a generációk közti legmarkánsabb különbség. A fiatalok a kutyuk használatával a valóság egy olyan dimenziójában élnek, aminek néha nem is értem a kifejezéseit.

G. Á.: A különböző médiumok mindig is más generációkhoz tartoztak. Vagy volt kapocs, vagy nem. Ugyanez történt a rádiónál vagy a tévé megjelenésekor is. Ha ezt belátjuk, akkor megértőbbek tudunk lenni. Sokkal izgalmasabb kérdés, hogy ez milyen hatással van a nyelvre és az irodalomra. Ehhez érdemes Falussy Móric és Nagy Ildikó Noémi novelláját elolvasni.

D. Á.: A túlpörgetett szleng az idősebb nemzedék és a jövő olvasói számára is zavaró lehet, de ha olyan innovatív, sűrített formában jelenik meg, mint a kötet számos szövegében, akkor művészi szintre emelkedhetnek a jelen kamaszainak hétköznapi (netes) szófordulatai.

Hogyan mehet tovább a pályázattal megkezdett tehetséggondozás?

G. Á.: A folytatás mindenképpen nyitott. Az ilyen pályázatok arra is alkalmasak, hogy felfedezzünk kevésbé ismert tehetségeket. A JAK és a Móra együttműködését sikeresnek érezzük, és meglátjuk, milyen lesz a könyv fogadtatása. Jó lenne, ha minél több fiatalhoz eljutna.

D. Á.: Ebben segíthet a Jelen! bemutatója 2016. június 10-én, pénteken, 17 és 19 óra között a

VALLAI KERTBEN (BUDAPEST V. KERÜLET,

RUMBACH SEBESTYÉN UTCA 9.),

ahol interaktív felolvasószínház formájában keltjük életre a tizenhét szöveget a Kolibri Színház fiatal színészeivel – és persze a szerzők bevonásával.